

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την Πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διακρατική κινητικότητα εντός της Κοινότητας για σκοπούς εκπαίδευσης και κατάρτισης: Ευρωπαϊκός χάρτης ποιότητας για την κινητικότητα

(2006/C 206/06)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

Έχοντας υπόψη την πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διακρατική κινητικότητα εντός της Κοινότητας για σκοπούς εκπαίδευσης και κατάρτισης: Ευρωπαϊκός χάρτης ποιότητας για την κινητικότητα, COM(2005) 450 τελικό·

Έχοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου της 10ης Οκτωβρίου 2005 να ζητήσει τη γνωμοδότηση της ΕΤΠ, σύμφωνα με το άρθρο 265, παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ·

Έχοντας υπόψη την απόφαση του Προέδρου της ΕΤΠ, της 10ης Νοεμβρίου 2005, να αναθέσει τις σχετικές εργασίες στην επιτροπή «Πολιτισμός και παιδεία»·

Έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της επιτροπής «Πολιτισμός και παιδεία» που υιοθετήθηκε την 1η Μαρτίου 2006 (CdR 34/206 rev. 1) με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. **Luciano, Προέδρου της Αυτόνομης Περιφέρειας Valle d'Aosta (IT/ALDE)**·

υιοθέτησε κατά την 64η σύνοδο ολομέλειας της 26^{ης} και 27^{ης} Απριλίου 2006 (συνεδρίαση της 27^{ης} Απριλίου) την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Οι απόψεις της Επιτροπής των Περιφερειών

Η Επιτροπή των Περιφερειών,

1.1 **σημειώνει** ότι η Ευρώπη ορίζει, στα πλαίσια της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, την διά βίου μάθηση ως ακρογωνιαίο λίθο της ανθρωπίνης και επαγγελματικής ανάπτυξης. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση, όχι μόνο για την προπαρασκευή της σταδιοδρομίας, αλλά καθ'όλη τη διάρκεια του επαγγελματικού βίου, θα έχουν αποφασιστική σημασία από τη σκοπιά της τεχνολογικής καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας, τόσο για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης όσο και για την προπαρασκευή των ατόμων που θα τις καταλάβουν,

1.2 **τονίζει** ότι η μάθηση καθίσταται εξόχως αποτελεσματική όταν αντιμετωπίζεται και βιώνεται ως ενεργός διαδικασία και όχι ως παθητική ταμίευση περιεχομένων. Ακόμη και σήμερα οι δραστηριότητες κατάρτισης των ενηλίκων αποβαίνουν εξαιρετικά αποτελεσματικές όταν οι συνεπαγόμενες αλλαγές κινητοποιούν τις ικανότητες και αρμοδιότητες που απαιτούνται από τη σύγχρονη κοινωνία προκειμένου το άτομο να ανταποκρίνεται ενσυνείδητως στον ρόλο του ως πολίτη και στο επαγγελματικό του μέλλον. Η συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης αποκτά σημασία εφόσον το άτομο προγραμματίζει το επαγγελματικό και υπαρξιακό του μέλλον κατά τρόπον ώστε να αναπτύσσεται ως άτομο και παράλληλα να συμβάλλει στην πρόοδο της κοινωνίας,

1.3 **τονίζει** ότι οι εμπειρίες από τη συμμετοχή ενός ατόμου σε προγράμματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης σε άλλη χώρα αποτελούν μέσον αναστοχασμού των ιδίων γνωστικών στρατηγικών του, το γεγονός δε ότι προσπαθεί να εστιάσει και να προσαρμόσει τα προσόντα του σε ένα διαφορετικό πλαίσιο, βελ-

τώνει τις στρατηγικές διαχείρισης των πνευματικών του πόρων, αξιοποιεί και ενισχύει την αυτονομία του καθώς και τις δυνατότητες επικοινωνίας που διαθέτει,

1.4 **επιβεβαιώνει** ότι η εκπαιδευτική ή επαγγελματική κατάρτιση σε άλλη χώρα, εάν υπάρχει προετοιμασία με την κατάλληλη κατεύθυνση και βοήθεια, αποκτά εκπαιδευτική μια σημασία που υπερβαίνει την επαγγελματική καταξίωση και εισέρχεται σε πολύ ευρύτερη σφαίρα. Εάν με την έννοια παιδεία δεν εννοούμε απλώς την απόκτηση μιας σειράς γνώσεων, αλλά το σύνολο συμπεριφορών, αξιών, λειτουργικών γνώσεων μιας δεδομένης ομάδας ατόμων, τότε η εμπειρία από τη διαμονή στο εξωτερικό μπορεί να αποτελέσει την καλύτερη βάση για τη δημιουργία μιας αυθεντικής παιδείας της ΕΕ,

1.5 **σημειώνει** ότι η υιοθέτηση μιας διαπολιτισμικής προσέγγισης της πραγματικότητας προϋποθέτει πνεύμα συναλλαγής και συμπάθειας, η δε εργασία και η κατάρτιση αποτελούν προνομίονα πεδία για την αντιμετώπιση της πολυμέρειας και την αναγνώριση του σύνθετου χαρακτήρα κάθε πολιτιστικής παράδοσης. Πράγματι, χάρη στην αξία που τους αποδίδεται, στις ποικίλες και ελαστικές μορφές οργάνωσης και στις πτυχές διαπροσωπικής σχέσης βοηθούν στο ξεπέραςμα των προκαταλήψεων και των γενικεύσεων,

1.6 **θεωρεί** ότι η αύξηση της ποιότητας των εμπειριών κινητικότητας σημαίνει διασφάλιση των προϋποθέσεων που καθιστούν δυνατή την πλήρη αναγνώριση του ρόλου που διαδραματίζουν τα άτομα για την εξύψωση του επιπέδου συνείδησης και δεξιοτήτων της χώρας προέλευσης καθώς και την εισαγωγή νέων γνώσεων, πολιτιστικών κινήτρων, παραδόσεων και γλωσσών στη φιλοξενούσα χώρα,

1.7 **επικροτεί** την πρόταση της Επιτροπής διότι, κατά τη λογική που εκτέθηκε, αναβαθμίζει τη γενική στάθμη ποιότητας της ευρωπαϊκής κατάρτισης, προτείνοντας ένα πρότυπο το οποίο, με βάση την ιδέα ότι πρώτησιμη σημασία έχει το ενδιαφερόμενο άτομο, να διασφαλίζει την καλύτερη δυνατή κάρπωση και τον θετικότερο αντίκτυπο της ευκαιρίας κατάρτισης τόσο στο ίδιο το άτομο όσο και στην κοινωνία γενικότερα,

1.8 **τονίζει** ότι πρέπει να υπάρχει αντιστοιχία μεταξύ της αξίας που αποδίδουν τα άτομα στις εμπειρίες ανταλλαγής και της αξίας που οι χώρες προέλευσης και υποδοχής αποδίδουν με τη σειρά τους στις μεμονωμένες εμπειρίες καθώς και στα προγράμματα κινητικότητας στο σύνολό τους. Οι ενδείξεις που περιλαμβάνονται στον Ευρωπαϊκό χάρτη ποιότητας για την κινητικότητα αποτελούν από την άποψη αυτή προϋπόθεση προκειμένου να είναι θετική η εμπειρία των συμμετεχόντων, τόσο στη χώρα υποδοχής όσο και στη χώρα προέλευσης, μετά την επιστροφή τους. Το παράδειγμα αυτό μπορεί να γίνει πολύ αισθητό ανάλογα με τις δυνατότητες διαχείρισης και συντονισμού της κινητικότητας που διαθέτουν οι τοπικοί και περιφερειακοί φορείς,

1.9 **φρονεί** ότι η διασφάλιση ορθής και εμπειριστωμένης πληροφόρησης εξαρτάται από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, οι οποίες μπορούν να παρακινήσουν το άτομο να εκμεταλλευτεί την ευκαιρία μιας επιμορφωτικής διαμονής στο εξωτερικό και να την εντάξει στο πλαίσιο της επαγγελματικής του ανάπτυξης και να μεταφέρει τις δεξιότητες που απέκτησε στη χώρα προέλευσης. Οι τοπικοί φορείς αυτοδιοίκησης μπορούν συνεπώς να διαδραματίσουν σημαντικότατο ρόλο όσον αφορά την ποιότητα και αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων κινητικότητας,

1.10 **σημειώνει ότι** οι τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι σε θέση να εξασφαλίζουν αποτελεσματικότερα δράσεις ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινού γενικότερα και των νέων ειδικότερα, με τις οποίες διασαφηνίζονται οι ευκαιρίες κινητικότητας που παρέχονται για την πολιτιστική και επαγγελματική ανάπτυξη. Πράγματι, η κινητικότητα καθιστά δυνατή την υπέρβαση όχι μόνο των οικονομικών εμποδίων που αντιμετωπίζει το άτομο για την πλήρη

πραγμάτωση της επαγγελματικής του σταδιοδρομίας, αλλά και την υπέρβαση των πολιτιστικών εμποδίων,

1.11 επιπλέον, η ΕΤΠ **θεωρεί** ότι είναι απαραίτητο να παρέχεται στους συμμετέχοντες όχι μόνο η κατάλληλη γλωσσολογική, παιδαγωγική και πρακτική προετοιμασία, αλλά και υποστήριξη επαγγελματικού προσανατολισμού για την κατάρτιση του ατομικού προγράμματος πολιτιστικής και επαγγελματικής ανάπτυξης. Πράγματι, σήμερα περισσότερο από άλλοτε, τα ευρωπαϊκά προγράμματα επαγγελματικής κινητικότητας πρέπει να καταστούν ιδιαίτερα εξατομικευμένα και να αποτελέσουν πόρο που θα διοχετεύεται στον κόσμο της εργασίας. Για τον λόγο αυτό, μετά την επιστροφή, θα είναι απαραίτητο να διευκολύνεται η αναγνώριση των αποκτηθέντων προσόντων και η χρησιμοποίησή τους στο πλαίσιο εργασίας βάσει ισχυόντων μέσων αναγνώρισης και αξιοποίησης των αποκτηθέντων προσόντων (όπως π.χ. το μέσο Κινητικότητα - Europass),

1.12 **διαβεβαιώνει** ότι εκτός του συντονιστικού ρόλου και των επαφών με τους οργανισμούς των χωρών υποδοχής με σκοπό τη διασφάλιση ποιότητας της διοικητικής μέριμνας και κηδεμονίας, πρωταρχική σημασία έχει η παρακολούθηση και αξιολόγηση των επιπτώσεων της κινητικότητας στον πληθυσμό συνολικά, στα εκπαιδευτικά συστήματα καθώς και στο σύστημα παραγωγής. Φαίνεται συνεπώς ότι έχει θεμελιώδη σημασία η δημιουργία συνεργειών μεταξύ υπηρεσιών, φορέων κατάρτισης, σχολείων και πανεπιστημίων. Τα τελευταία θα πρέπει να αξιοποιούν στον τομέα τους τις τυπικές και άτυπες γνώσεις που απέκτησαν οι συμμετέχοντες,

1.13 **τονίζει** ότι δεν πρέπει να υποτιμάται το γεγονός ότι κατά την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού χάρτη ποιότητας για την κινητικότητα προβλέπεται ανταλλαγή γνώσεων και σύγκριση μεταξύ των διαφόρων φορέων και ειδικευμένων υπηρεσιών των κρατών μελών προκειμένου να προσδιορισθεί ένας κοινός και συμμετοχικός τρόπος λειτουργίας. Το αποτέλεσμα των διαδικασιών αυτών θα είναι αναμφισβήτητη προάγγελος επωφελών εφαρμογών και σε άλλους τομείς, από την εδαφική οικονομική ανάπτυξη έως την κατάρτιση και την ανταλλαγή των εργαζομένων, και έτσι θα δημιουργηθούν νέες σχέσεις εμπιστοσύνης και συνεργασίας ως βάση της αμοιβαίας αναγνώρισης.

2. Συστάσεις της Επιτροπής των Περιφερειών

Παρατήρηση 1

Παράρτημα, σημείο 1

Σχέδιο γνωμοδότησης	Τροπολογία της ΕΤΠ
<p>Ευρωπαϊκός χάρτης ποιότητας για την κινητικότητα</p> <p>1. Καθοδήγηση και πληροφόρηση</p> <p>Οι πιθανοί υποψήφιοι για την κινητικότητα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστες πηγές καθοδήγησης και πληροφόρησης σχετικά με τις ευκαιρίες κινητικότητας και τους όρους στο πλαίσιο των οποίων μπορεί να πραγματοποιηθεί.</p>	<p>Ευρωπαϊκός χάρτης ποιότητας για την κινητικότητα</p> <p>1. Καθοδήγηση και πληροφόρηση</p> <p>Οι πιθανοί υποψήφιοι για την κινητικότητα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστες πηγές καθοδήγησης και πληροφόρησης σχετικά με τις ευκαιρίες κινητικότητας και τους όρους στο πλαίσιο των οποίων μπορεί να πραγματοποιηθεί.</p> <p>Το τοπικό και περιφερειακό επίπεδο διαδραματίζει κεντρικό ρόλο για την πρόσβαση στην πληροφόρηση και, όπου απαιτείται, στα προγράμματα κινητικότητας των συμμετεχόντων πρέπει να περιλαμβάνονται επαφές με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές.</p>

Αιτιολογία

Στο τοπικό και περιφερειακό επίπεδο απευθύνονται κατά προτεραιότητα οι πιθανοί συμμετέχοντες στα προγράμματα ανταλλαγής για να πληροφορηθούν και να λάβουν κατευθύνσεις. Πρόκειται για το εγγύτερο προς τους πολίτες επίπεδο και αυτό που γνωρίζει καλύτερα τις ανάγκες του πληθυσμού του και συνεπώς μπορεί να υποδεικνύει τις υπάρχουσες ευκαιρίες, να προγραμματίζει δράσεις και να παρέχει υπηρεσίες καθοδήγησης και υποστήριξης προς τους ενδιαφερομένους, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των δημοτών και η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων.

Παρατήρηση 2

Παράρτημα, σημείο 3

Σχέδιο γνωμοδότησης	Τροπολογία της ΕΤΠ
<p>Ευρωπαϊκός χάρτης ποιότητας για την κινητικότητα</p> <p>3. Εξατομίκευση</p> <p>Η κινητικότητα που αναλαμβάνεται για σκοπούς εκπαίδευσης ή κατάρτισης πρέπει να ταιριάζει κατά το δυνατό περισσότερο με την προσωπική πορεία μάθησης, τις δεξιότητες και κίνητρα των συμμετεχόντων και να σχεδιάζεται για την ανάπτυξη ή τη συμπλήρωσή τους.</p>	<p>Ευρωπαϊκός χάρτης ποιότητας για την κινητικότητα</p> <p>3. Εξατομίκευση</p> <p>Η κινητικότητα που αναλαμβάνεται για σκοπούς εκπαίδευσης ή κατάρτισης πρέπει να ταιριάζει κατά το δυνατό περισσότερο με την προσωπική πορεία μάθησης, τις δεξιότητες και κίνητρα των συμμετεχόντων και να σχεδιάζεται για την ανάπτυξη ή τη συμπλήρωσή τους, <u>τόσο στα πλαίσια της επίσημης όσο και της ανεπίσημης εκπαίδευσης, με βάση την παιδαγωγική αρχή του μη αποκλεισμού και με την απόδοση ιδιαίτερης σημασίας στην επίδραση που έχει η ανεπίσημη εκπαίδευση στους νέους.</u></p>

Αιτιολογία

Πρέπει να αποδίδεται η ίδια σημασία στην επίσημη όσο και στην ανεπίσημη εκπαίδευση.

Παρατήρηση 3

Παράρτημα, σημείο 5

Σχέδιο γνωμοδότησης	Τροπολογία της ΕΤΠ
<p>Ευρωπαϊκός χάρτης ποιότητας για την κινητικότητα</p> <p>5. Γλωσσικές πτυχές</p> <p>Οι γλωσσικές δεξιότητες είναι αναγκαίες για την αποτελεσματική μάθηση. Οι συμμετέχοντες και οι οργανώσεις τους αποστολής και υποδοχής, πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στη γλωσσική προετοιμασία. Οι ρυθμίσεις κινητικότητας πρέπει να περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> — πριν από την αναχώρηση, τη γλωσσική αξιολόγηση και την ευκαιρία παρακολούθησης κύκλου μαθημάτων στη γλώσσα της χώρας υποδοχής καθώς και στη γλώσσα διδασκαλίας, εάν είναι διαφορετική· — στη χώρα υποδοχής, τη γλωσσική υποστήριξη και την παροχή συμβουλών. 	<p>Ευρωπαϊκός χάρτης ποιότητας για την κινητικότητα</p> <p>5. Γλωσσικές πτυχές</p> <p>Οι γλωσσικές δεξιότητες είναι αναγκαίες για την αποτελεσματική μάθηση. Οι συμμετέχοντες και οι οργανώσεις τους αποστολής και υποδοχής, πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στη γλωσσική προετοιμασία <u>στις ζώνες όπου ομιλούνται μειονοτικές γλώσσες, προκειμένου να διευκολυνθεί μεγαλύτερη ένταξη.</u> Οι ρυθμίσεις κινητικότητας πρέπει να περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> — πριν από την αναχώρηση, τη γλωσσική αξιολόγηση και την ευκαιρία παρακολούθησης κύκλου μαθημάτων στη γλώσσα της χώρας υποδοχής καθώς και στη γλώσσα διδασκαλίας, εάν είναι διαφορετική· — στη χώρα υποδοχής, τη γλωσσική υποστήριξη και την παροχή συμβουλών.

Αιτιολογία

Οι εθνικοί και κοινοτικοί φορείς πρέπει να συνεργάζονται στενά με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές και τα πανεπιστήμια στις ζώνες όπου ομιλούνται μειονοτικές γλώσσες και να ενθαρρύνουν περισσότερους σπουδαστές να παρακολουθούν μαθήματα των γλωσσών αυτών πριν αρχίσουν τα προγράμματα ανταλλαγής που έχουν επιλέξει.

Παρατήρηση 4
Παράρτημα, σημείο 8

Σχέδιο γνωμοδότησης	Τροπολογία της ΕΤΠ
<p>Ευρωπαϊκός χάρτης ποιότητας για την κινητικότητα</p> <p>8. Αναγνώριση</p> <p>Εάν μια περίοδος σπουδών ή τοποθέτησης στο εξωτερικό αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα επίσημου προγράμματος σπουδών ή κατάρτισης, αυτό το γεγονός πρέπει να αναφερθεί στο σχέδιο μάθησης και οι συμμετέχοντες πρέπει να λάβουν βοήθεια προκειμένου να εξασφαλισθεί η επαρκής αναγνώριση και πιστοποίησή της. Ο τρόπος με τον οποίο θα λειτουργεί η αναγνώριση πρέπει να καθορισθεί στο σχέδιο μάθησης. Για άλλα είδη κινητικότητας και ιδίως εκείνα στο πλαίσιο της ανεπίσημης εκπαίδευσης και κατάρτισης, πρέπει να εκδίδεται ένα πιστοποιητικό έτσι ώστε ο συμμετέχων να είναι σε θέση να καταδείξει την ενεργό συμμετοχή του/της και τα αποτελέσματα μάθησης κατά ικανοποιητικό και αξιόπιστο τρόπο.</p>	<p>Ευρωπαϊκός χάρτης ποιότητας για την κινητικότητα</p> <p>8. Αναγνώριση</p> <p>Εάν μια περίοδος σπουδών ή τοποθέτησης στο εξωτερικό αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα επίσημου προγράμματος σπουδών ή κατάρτισης, αυτό το γεγονός πρέπει να αναφερθεί στο σχέδιο μάθησης και οι συμμετέχοντες πρέπει να λάβουν βοήθεια προκειμένου να εξασφαλισθεί η επαρκής αναγνώριση και πιστοποίησή της. Ο τρόπος με τον οποίο θα λειτουργεί η αναγνώριση πρέπει να καθορισθεί στο σχέδιο μάθησης. Για άλλα είδη κινητικότητας και ιδίως εκείνα στο πλαίσιο της ανεπίσημης εκπαίδευσης και κατάρτισης, πρέπει να εκδίδεται ένα πιστοποιητικό έτσι ώστε ο συμμετέχων να είναι σε θέση να καταδείξει την ενεργό συμμετοχή του/της και τα αποτελέσματα μάθησης κατά ικανοποιητικό και αξιόπιστο τρόπο.</p> <p><u>Η ΕΤΠ τονίζει την σπουδαιότητα της αναγνώρισης και ζητεί από τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν τα ισχύοντα μέσα αναγνώρισης ή να τα δημιουργήσουν σε περίπτωση που δεν υπάρχουν. Τα υφιστάμενα μέσα αναγνώρισης πρέπει να αξιολογηθούν πλήρως και ιδιαίτερα το έγγραφο «Κινητικότητα Europass» προκειμένου να διασφαλιστεί η επιτυχής περάτωση της εμπειρίας των συμμετεχόντων.</u></p>

Αιτιολογία

Τονίζεται η σημασία της αναγνώρισης των προσόντων και τίτλων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια ενός προγράμματος ανταλλαγής για να επιταθεί η διαφάνεια των προσόντων και να αυξηθεί συνεπώς η κινητικότητα εργαζομένων και φοιτητών. Η ΕΤΠ καλεί τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν στην πράξη τα υφιστάμενα μέσα αναγνώρισης.

Παρατήρηση 5
Παράρτημα, σημείο 9

Σχέδιο γνωμοδότησης	Τροπολογία της ΕΤΠ
<p>9. Επανάταξη και αξιολόγηση</p> <p>Κατά την επιστροφή τους στη χώρα προέλευσης, οι συμμετέχοντες πρέπει να λάβουν καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο κάνουν χρήση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαμονής τους. Πρέπει να διατίθεται η κατάλληλη βοήθεια όσον αφορά την επανένταξη στο κοινωνικό, εκπαιδευτικό ή επαγγελματικό περιβάλλον της χώρας προέλευσης στα άτομα που επιστρέφουν ύστερα από μακροχρόνια κινητικότητα. Η εμπειρία που αποκτήθηκε πρέπει να αξιολογηθεί κατάλληλα από τους συμμετέχοντες, από κοινού με τις αρμόδιες οργανώσεις, ώστε να αξιολογηθεί κατά πόσο έχουν τηρηθεί οι στόχοι του σχεδίου μάθησης.</p>	<p>9. Επανάταξη και αξιολόγηση</p> <p>Κατά την επιστροφή τους στη χώρα προέλευσης, οι συμμετέχοντες πρέπει να λάβουν καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο κάνουν χρήση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαμονής τους. Πρέπει να διατίθεται η κατάλληλη βοήθεια όσον αφορά την επανένταξη στο κοινωνικό, εκπαιδευτικό ή επαγγελματικό περιβάλλον της χώρας προέλευσης στα άτομα που επιστρέφουν ύστερα από μακροχρόνια κινητικότητα. Η εμπειρία που αποκτήθηκε πρέπει να αξιολογηθεί κατάλληλα από τους συμμετέχοντες, από κοινού με τις αρμόδιες οργανώσεις, ώστε να αξιολογηθεί κατά πόσο έχουν τηρηθεί οι στόχοι του σχεδίου μάθησης.</p> <p><u>Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να απασχολούν ή να προσλαμβάνουν, όποτε είναι δυνατόν, επιτυχείς συμμετέχοντες οι οποίοι θα δρουν ως «πρεσβευτές της κινητικότητας» και θα ενθαρρύνουν και άλλους να ακολουθήσουν το παράδειγμα τους και θα τους παρέχουν συμβουλές από την προσωπική τους εμπειρία.</u></p>

Βρυξέλλες, 27 Απριλίου 2006

Ο Πρόεδρος
Της Επιτροπής των Περιφερειών
Michel DELEBARRE